

Til: Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

31.01.2012

Høringsuttalelse - forslag til bestemmelser om land-for-land rapportering

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 07.12.2011, samt høringsnotatet med EU-kommisjonens forslag til bestemmelser om land-for-land rapportering.

Forum for utvikling og miljø (ForUM) er positive til at EU-kommisjonen nå ønsker at selskaper skal opplyse om hva de betaler til regjeringer for å få kontrakter i utvinningsindustrien, og at den norske regjeringen vil vurdere å innføre tilsvarende rapportering i Norge. Vi mener likevel at kommisjonens forslag er svært begrenset og at det er innrettet med tanke på å redusere korrupsjon i enkeltsektorer, heller enn å øke åpenheten og forhindre kapitalflukt, slik Soria Moria-erklæringen¹ legger opp til. Derfor bør forslaget om innføring av land -for -land rapportering i Norge inneholde krav om rapportering for *alle sektorer*, og rapporteringen bør omfatte *flere forhold*.

Formål: Forhindre kapitalflukt

Bred land for land rapportering² er et svært viktig virkemiddel i arbeidet mot ulovlig kapitalflukt. Ifølge Tax Justice Network er verdien av denne kapitalflukten fra utviklingsland \$1.260 milliarder. Dette utgjør ti ganger summen av verdens totale bistand på \$120 milliarder (NOU 19: 2009). En av årsakene til kapitalflukten er internprising i multinasjonale selskaper; dvs. at selskapene unndrar seg skatt i de land som har et høyere skattenivå, ved å rapportere større inntekter i land med lave skattesatser, gjerne null som i skatteparadis. Hvor mange skatteinntekter som årlig går tapt for ulike lands myndigheter på grunn av internprising er det vanskelig å beregne, men Global Financial Integrity har estimert³ at det kan dreie seg om flere hundre milliarder dollar årlig. En bred land for land rapportering vil kunne komme slik praksis til livs og sikre utviklingsland rettmessige skatteinntekter.

Innhold i land for land rapporteringen

ForUM mener at EU-kommisjonens forslag til land-for-land rapportering ikke er omfattende nok til å bekjempe skatteunndragelse og forhindre kapitalflukt. For at land-for-land rapportering skal kunne bidra til dette, må enkeltsekskaper synliggjøre flere tall, og kravet må gjelde på tvers av alle sektorer, ikke bare for utvinningsindustrien. Som fremhevet i skattedirektoratets brev⁴, er det ikke bare utvinningssekskaper som bidrar til kapitalflukt og flytting av skattefundamenter fra utviklingsland: «Alle multinasjonale sekskaper har

¹ Styrke fattige lands evne til å mobilisere egne ressurser til beste for befolkningen, gjennom [...] skatte- og avgiftsreform, kapitalkontroll. Jobbe for bedre kontroll med finansstrømmene, bekjempelse av skatteparadis og ulovlige internasjonale pengetransaksjoner.

² Se f.eks. Eurodad 2011 *Exposing the lost billions* <http://www.eurodad.org/whatsnew/reports.aspx?id=4720>

³ For flere estimer av kapitalflukt, se http://www.taxjustice.net/cms/front_content.php?idcat=103

⁴ Brev fra Skattedirektoratet av 26.08.11 <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/andre/brev/utvalgte-brev/2011/land-for-land-rapportering-i-norge--anmo.html?id=654992>

mulighet til å utnytte utviklingslandene i form av underbetaling for tapping av ressurser, flytte skattefundament og kapitalbase». En bredere rapportering vil også være i samsvar med den pågående dialogen i EITI, inkludert et forslag fra Verdensbanken om at denne rapporteringen bør kunne brukes til å vurdere hvorvidt selskapene har betalt riktig nivå på skatt og avgifter⁵

Vi mener land-for-land rapporteringen må inneholde følgende:

- Eksakt navn på selskapet i alle land, inkludert datterselskaper
- Antall ansatte og lønnskostnader i de enkelte selskaper i hvert land de opererer
- Brutto fortjeneste i hvert selskap (før skatt)
- Innbetalt skatt og andre avgifter i hvert enkelt selskap i hvert land
- Tall for alle kjøp og salg av varer og tjenester, samt finanskostnader i det enkelte land

Opplysninger om disse tallene vil gi myndighetene mulighet til å vurdere om selskapene betaler skatt i samsvar med deres virkelige aktiviteter og økonomiske resultater, i alle land hvor selskapene opererer.

Rapporteringsplikten bør gjelde uavhengig av selskapsform, eierstruktur og foretakseiere, slik også Skattedirektoratet og Publish What You Pay (PWYP) foreslår.

Offentliggjøring, ekstern revisjon og gjennomgang av lovforslaget

ForUM mener videre at EU-forslaget er mangelfullt da det ikke krever at rapporteringen skal *offentliggjøres* eller at den innrapporterte informasjonen skal være *revidert*. Det er særdeles viktig at disse tallene blir offentlige. ForUM anbefaler i likhet med PWYP⁶ en kombinasjon av: 1) Oppsummert rapportering i papirformat (for eksempel i selskapenes årsrapporter), og 2) detaljerte tall i en elektronisk database som er offentlig tilgjengelig. Slik offentliggjøring vil tydeliggjøre hvordan selskaper bidrar til både skatteinngang og kapitalflukt i hvert enkelt land, og er helt nødvendig for at sivilt samfunn, media og investorer, skal kunne holde myndighetene og selskapene ansvarlige.

Vi anbefaler også at rapporteringen må revideres av uavhengig instans, etter internasjonale standarder. Uten krav til uavhengig revisjon, kan rapporteringsplikten gi både falske resultater og ende opp kun som et byråkratisk krav uten effekt, som undergraver lovgivningens troverdighet. Rapporteringsplikten bør, som Skattedirektoratet også påpeker i sitt brev (fotnote 4), følges av mulige sanksjonsmekanismer for manglende innrapportering og etterlevelse av ordningen.

Ved lanseringen av EU-kommisjonens forslag ble det sagt av kommissæren at forslaget kan evalueres innen fem år, slik at det er mulig å styrke og utvide omfanget av lovforslaget. I likhet med PWYP mener vi at det er viktig at denne foreslåtte gjennomgangen, spesifisert i artikkel 41, må skje etter to år, snarere enn etter fem år. Dette vil opprettholde det nødvendige tempoet på fremgangen i arbeidet for å øke næringslivets ansvarlighet på skatteområdet.

Finansdepartementet ber i høringsbrevet om vår vurdering av ytterligere fire forhold:

⁵ EITI reporting should 'verify that the payments and revenues are what they should be (by reference both to volume of production/sales as well as underlying contracts and other laws), <http://eiti.org/files/English.pdf>

⁶ <http://www.publishwhatyoupay.org/resources/european-commission-proposals-oil-gas-and-mining-transparency-laws-welcomed-publish-what-y>

1) Synspunkter på om informasjonen enkelt kan skaffes til veie

Det er vår klare oppfatning at den informasjonen vi foreslår inkludert i rapporteringen kun omfatter informasjon som selskapene allerede besitter. Det vil derfor ikke være verken spesielt vanskelig eller kostbart for dem å rapportere inn. Denne oppfatningen deles av Skattedirektoratet i deres brev til departementet av 26.8.11, særlig hvis rapporteringen skjer i forbindelse med årsregnskapet.

2) Forslag til unntak

EU-kommisjonens forslag har en underlig formulert unntaksbestemmelse om at de land, hvor *offentliggjøring av denne type betaling er klart forbudt i henhold til straffeloven*, skal være unntatt rapporteringen. Studier⁷ viser at det ikke finnes eksempler på land hvor det er forbudt å offentliggjøre den informasjonen man ber om i forslaget. Det er heller slik at det er vanlig praksis at selskaper tillates å offentliggjøre informasjon slik som det kreves av myndighetene i selskapenes hjemland. Forslaget til unntak er også underlig fordi det står i direkte motstrid til selve intensjonen i forslaget og kan gi insentiver til myndigheter i korrupte land om å innføre forbud mot offentliggjøring av informasjon. Vi anbefaler derfor at det ikke legges inn noen unntak fra rapporteringsplikten.

3) Særskilte forhold å følge opp med EU

Vi foreslår at norske myndigheter tar initiativet til å drøfte med EU: Bredde av sektorer som forslaget skal gjelde, innhold i rapporteringen og hvordan informasjonen skal offentliggjøres. Videre bør Norge fremheve at det er svært viktig at informasjonen selskapene oppgir må være revidert, og foreslå for EU at rapporteringsordningen bør gjennomgås etter to år. Norge kan også påpeke at forslaget er uklart når det gjelder størrelsen på summene som skal innrapporteres, i forslaget er det definert som 'where the amount is material to the recipient government'. Dette er et viktig poeng, men en svært relativ størrelse. Vi foreslår som PWYP⁸ at det settes en sum, for eksempel på 15.000 Euro som nedre grense for når rapporteringsplikten for innbetalinger skal gjøres gjeldende.

4) Konsekvenser av særskilt norsk innføring før EUs gjennomføringsfrist

En særskilt norsk innføring av en bred land-for-land rapportering før EU iverksetter sine rapporteringskrav, vil ha positive konsekvenser og gi norske bedrifter et forsprang på god praksis av åpenhet. ForUM mener at dette er en god mulighet for regjeringen til å følge opp ambisjonen om å lede an i det internasjonale arbeidet mot kapitalflukt og skatteparadis. Kombinert med oppfordringer om tilsvarende endringer i andre land vil en bred land-for-land rapportering for alle sektorer få betydelige ringvirkninger i det internasjonale arbeidet for å bekjempe skatteparadis, øke åpenheten og forhindre kapitalflukt. Å innføre slik rapportering vil være en naturlig oppfølging og implementering av regjeringens handlingsplan mot økonomisk kriminalitet.

Vi takker for anledningen til å komme med høringsinnspill og ser fram til videre dialog om forslaget.

Vennlig hilsen

Andrew Preston
Daglig leder
Forum for utvikling og miljø

⁷ https://org2.democracyinaction.org/o/5399/images/Karin%20Lissakers_addendum_HR6066.pdf

⁸ <http://www.publishwhatyoupay.org/sites/publishwhatyoupay.org/files/UK%20Brief%20EU%20proposals.pdf>